

25. oktober 2021
J.nr. 2021 - 6759

Til Folketinget – Skatteudvalget

Hermed sendes svar på spørgsmål nr. 683 af 13. september 2021 (alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Ole Birk Olesen (LA).

Morten Bødskov

/ Peter Bach-Mortensen

Spørgsmål

Vil ministeren i tabelform og grafisk vurdere, hvordan de økonomiske effekter, herunder fordelingseffekterne, af højere priser på cigaretter påvirker forskellige indkomstgrupper, der som minimum omfatter kontanthjælpsmodtagere, almindelige LO-arbejdere, pensionister, funktionærer og direktører, ud fra en gennemsnitspris pr. pakke på 60, 70, 80, 90 og 100 kr.?

Svar

Med *Aftale om finansloven for 2020* blev det aftalt at forhøje tobaksafgifterne svarende til en gennemsnitlig prisstigning på i alt 19 kr. for en pakke med 20 cigaretter. Det blev aftalt at forhøje afgifterne over to omgange, således at gennemsnitsprisen på en pakke cigaretter skønnes at stige med 14 kr. til ca. 55 kr. fra 1. april 2020 og yderligere med 5 kr. til ca. 60 kr. fra 1. januar 2022.

Der er i svaret taget udgangspunkt i en yderligere forhøjelse af afgiftssatserne. Det forudsættes samtidig, at afgifterne på røgtobak forhøjes tilsvarende. I begge tilfælde er afgiftsforhøjelsen beregnet fra den pr. 1. januar 2022 fuldt indfasede sats, der forudsættes at medføre en gennemsnitlig pris pr. pakke på omtrent 60 kr. Der vil således ingen effekter være af en gennemsnitlig pris pr. pakke på 60 kr., da det svarer til en fastholdelse af gældende regler.

Fordelingsvirkninger af forhøjelse af afgift på cigaretter

Afgifter påvirker ikke direkte de disponible indkomster, der normalt danner grundlag for fordelingsberegninger. Det skyldes, at de disponible indkomster opgøres som den indkomst, der rådes over efter indkomstskat mv., men inden betaling af afgifter. Afgifter har dog betydning for hvor stort et forbrug, der kan afholdes for en given disponibel indkomst, idet afgifter udhuler den reale værdi af den disponible indkomst. Beregningsteknisk kan en afgiftsændring opgøres som en *ækvivalent* ændring af den disponible indkomst, hvorved der kan opgøres en ændring i de ækvivalente indkomstforskelle og dermed en ækvivalent ændring i Gini-koefficienten.

Det bør bemærkes, at der ved beregning af fordelingsvirkninger tages udgangspunkt i den umiddelbare virkning af afgiftsændringen. Der tages altså ikke højde for eventuelt afledte adfærdsvirkninger, der også kan variere på tværs af indkomstgrupper. Desuden er det beregningsteknisk forudsat, at den gennemsnitlige pris for en pakke cigaretter er ens for alle indkomstgrupper.

Desuden er fordelingsvirkningerne beregnet for en satsstigning i 2022. Eftersom tobaksafgiften primært er en punktafgift, der ikke løbende indekseres, vil virkningen (når den måles i pct. af de disponible indkomster) udvandes over tid, i takt med at de disponible indkomster stiger.

Stigende cigaretpreiser som følge af en afgiftsforhøjelse skønnes at øge indkomstforskellene målt som en ækvivalent ændring i Gini-koefficienten. Forøgelsen af

indkomstforskellene er stigende med afgiftsforhøjelsens størrelse, *jf. tabel 1*. Det afspejler, at forhøjelse af afgiften på cigaretter har størst virkning i bunden af indkomstfordelingen.

Tabel 1. Fordelingsvirkninger af højere cigaretpriser

	Gennemsnitlig pris for en pakke cigaretter				
	65 kr.	70 kr.	80 kr.	90 kr.	100 kr.
<i>Fordelingsvirkning målt ved Gini-koefficient, pct.-point</i>	0,01	0,02	0,04	0,06	0,07

Anm.: Forbrugsskatter påvirker ikke Gini-koefficienten, da denne beregnes på baggrund af de disponible indkomster. Der beregnes derfor en ækvivalent ændring i Gini-koefficienten - dvs. udhulingen af de disponible indkomsters købekraft omregnes til en ækvivalent virkning på de disponible indkomster.

Kilde: Danmarks Statistiks Forbrugsundersøgelse 2015-2018 samt egne beregninger på baggrund af 33,3 pct. stikprøve af befolkningen i år 2018 fremregnet til 2022-niveau.

Virkning på udvalgte typefamiliers privatøkonomi af forhøjelse af afgift på cigaretter

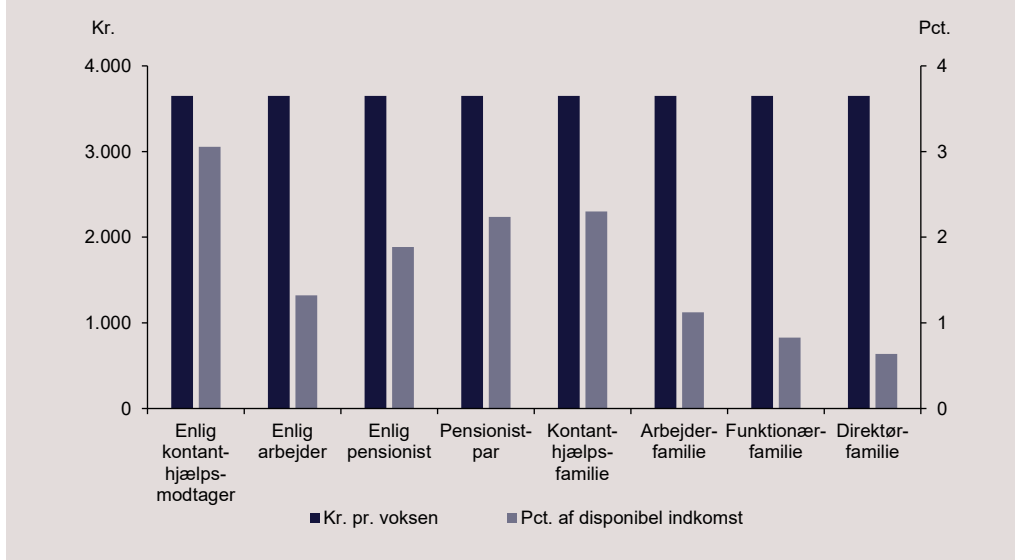
Ministeriernes konsekvensberegninger for familietyper af politikændringer omfatter efter gængse regneprincipper som udgangspunkt de direkte virkninger på familiernes disponible indkomster af ændringer i personskatter eller overførsler, som indgår som en del af forudsætningerne i Finansministeriets familietypemodel. Visse typer af skatte- eller afgiftsændringer – herunder afgifter på nydelsesmidler som fx tobak og alkohol – er ikke omfattet af de gængse regneprincipper for familietypeberegninger.

Det kræver således konkrete antagelser om de enkelte familietypers cigaretforbrug, hvis en hypotetisk forhøjelse af afgiften på cigaretter skal omsættes til virkninger for konkrete familietyper. Det er i den aktuelle besvarelse valgt – som en helt summarisk, beregningsmæssig antagelse – at illustrere virkningen af de respektive hypotetiske afgiftsforhøjelser ved at forudsætte et dagligt cigaretforbrug på 20 stk. om dagen for *alle* voksne i *alle* de betragtede familietyper. Dette afspejler ikke en konkret vurdering af de enkelte familietypers faktiske rygevaner, men er alene en beregningsmæssig antagelse.

Det bør bemærkes, at en stor del af befolkningen ikke ryger. De ekstra omkostninger ved at ryge gælder således de familier, der ryger. Beregningerne er ikke relevante for familier, uanset type, hvor der ikke ryges.

Med de nævnte antagelser udgør den ekstra afgiftsbetaling det samme beløb i kroner pr. voksen i alle de betragtede familietyper. Den ekstra afgiftsbetaling vil dog udgøre en højere andel af den disponible indkomst, jo mindre den disponible indkomst er i udgangspunktet, *jf. figur 1*.

Figur 1. Ekstra omkostning ved en gennemsnitlig pris for en pakke cigaretter på 70 kr. for udvalgte familietyper med et forudsat dagligt cigaretforbrug på en pakke (20 stk.) per voksen

Se anm. til tabel 2.

De ekstra omkostninger i kroner og pct. af disponibel indkomst i en række scenarier fremgår af tabel 2. Disse scenarier dækker et dagligt forbrug af cigaretter pr. voksen på en hel pakke (20 stk.) samt afgiftsforhøjelser, der vil medføre en gennemsnitlig pakkepris på hhv. 70, 80, 90 og 100 kr.

Tabel 2. Ekstra omkostning ved rygning givet en række tobaksafgiftsforhøjelser i kroner og andel af disponibel indkomst for udvalgte familietyper

	Pris for en pakke cigaretter								Forudsat disponibel indkomst
	70 kr.		80 kr.		90 kr.		100 kr.		
	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	
Enlig kontanthjælpsmodtager	3.650	3,1	7.300	6,1	10.950	9,2	14.600	12,2	119.462
Enlig arbejder	3.650	1,3	7.300	2,6	10.950	4,0	14.600	5,3	276.244
Enlig pensionist	3.650	1,9	7.300	3,8	10.950	5,7	14.600	7,5	193.530
Pensionistpar	3.650	2,2	7.300	4,5	10.950	6,7	14.600	8,9	163.307
Kontanthjælpsfamilie	3.650	2,3	7.300	4,6	10.950	6,9	14.600	9,2	158.773
Arbejderfamilie	3.650	1,1	7.300	2,2	10.950	3,4	14.600	4,5	325.294
Funktionærfamilie	3.650	0,8	7.300	1,7	10.950	2,5	14.600	3,3	441.551
Direktørfamilie	3.650	0,6	7.300	1,3	10.950	1,9	14.600	2,5	573.960

Anm.: I tabellen fremgår alle kronebeløb som kroner pr. voksen i husstanden. De forudsatte disponible indkomster for de viste familietyper afhænger af forudsatte forhold om (udover beskæftigelsesstatus og arbejds- eller overførselsindkomst) antallet af hjemmeboende børn og deres alder, boligtype, gæld og pensionsopsparing mv. De tre enlige familietyper forudsættes at bo i lejebolig. Den enlige kontanthjælpsmodtager forudsættes desuden at være over 30 år, mens den enlige pensionist forudsættes at have en ATP. Det viste pensionistpar forudsættes at bo i ejerbolig samt have én ATP. De resterende fire familietyper med to voksne forudsættes at have to børn (ét i børnehaven og ét i SFO). Kontanthjælpsfamilien forudsættes at bo i lejebolig mens de resterende tre forudsættes at bo i ejerbolig. En direktørfamilie består af én direktør og én funktionær. Forbrugsskatter påvirker ikke direkte de disponible indkomster, da disse opgøres som den indkomst, der rådes over efter indkomstskat mv.

Kilde: Finansministeriets familietypermodel på baggrund af Økonomisk Redegørelse, maj 2021 samt egne beregninger.